

СТАНОВИЩЕ
за дисертационния труд на Иван Русков Лапатов

„РЕ-ДЕФИНИРАНЕ -
подразделяне и свързване на различните видове
изразяване в дизайна и архитектурата“

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”,

от проф. д-р Бисера Вълева, СУ „Св. Климент Охридски“

1. Представеният труд на Иван Русков Лапатов е в обем от 151 страници основен текст. Състои се от увод, три глави и библиография. Тя съдържа заглавия на кирилица и латиница. Трудът е преимуществено в областта на теорията на изкуството и в него присъстват елементите на докторска дисертация.

2. Целта, предметът и проблемът на дисертацията са отбелязани в увода. На стр. 4 е изведена хипотезата на труда, която докторантът назовава теза, а целите и задачите са отделени на стр. 5 като хипотеза с пет подточки. За целите на изследването е приложена смесена методология, базирана на няколко форми на анализ – теоретико - философски, исторически, социо–психологически и др., както и формален анализ.

3. Изследваният проблем за ракурса на дизайна и архитектурата в светлината на естетиката на Кант е интересен като подход и представлява художествено предизвикателство, тъй като се стреми към формиране на общоприложими естетически принципи в тези две изкуства.

4. Основен изследователски фокус и качество на представения труд са текстовете във втора и трета част на втора глава. Може да се отбележи като интересна презентацията на втора част – идея и естетическа идея в дизайна и архитектурата. Добро впечатление правят примерите от история на изкуството и архитектурата, с които Ив. Лапатов подкрепя теоретичните си съждения на стр. 100. В тази глава, в трета част, са интересни разсъжденията и анализът, който

той прави върху понятия като авангард и кич, на стр.117. Бих се съгласила с точка 6 от приносите, които се намират в автореферата, че „недостиг от представи на емпиричния опит в нагледа, премахване на способност за въображение, дефицит на способност на разсъдъка за понятия, правят възможни лесното естетическо удоволствие от възприемане на кич“. Чрез тези съждения Иван Лапатов индиректно потвърждава концепцията на труда базирана на естетическите репери/постулати на И. Кант и неговото основно съчинение „Критика на чистия разум“ (1781), както и на „Критика на практическия разум“ (1788) и „Критика на способността за съждение“ (1790).

5. В изводите (отбелязани в текста в увода, стр.22) докторантът максимално се стреми да обобщи и докаже хипотезата, целите и задачите на труда. Основен, като резултат от изследването, е изводът за „идеите на чистия и практически разум като обективни принципи и естетическите идеи, като субективни представи към понятията на разсъдъка са заедно и отделно условия на възможността за подразделяне и свързване на изразяване в изкуството, както и отказ от нагледи и изкуство.“

6. В докторския труд на Иван Лапатов, независимо от смесената методология, преимуществен е философско-естетическия анализ, чрез който докторантът формира основните приноси и представя резултатите от изследването. Акценти в тези резултати са:

- „Идеята за таблица на видовете изразяване в изкуството, където всяка клетка отразява възможен вид съставен израз, резултат от взаимодействие между, преди това действителни, единични и съставни изрази, които са негова причина и са отразени в редове и колони, е присъединяване и принос към безкрайния обхват в принципите на разума. Таблицата на видове изразяване в изкуството има потенциал за пълно описание на възможността за спонтанен синтез на въображението (стр.35 от автореферата)“.

Тази научна постановка е в пряка зависимост с основната теза на труда. Също така представлява интерес, както беше споменато, дефиницията за кич с отношение към естетическата идея и архитектурата и дизайна, както и анализа

на категориите на вкуса. Друга интересна формулировка, която докторантът извежда в приносите е точка пет - за качествата и възможността за „преценка на чувството на удоволствие или неудоволствие, като една от способностите на духа, се състои в отделянето на способността за удоволствие или неудоволствие от способността за познание и способността за желание, с цел да се разгледат взаимните отношения в структурата на способностите на духа, от една страна и да се установи формалната структура на удоволствието и неудоволствието в себе си“ (пак там), като условие за обединение впоследствие в естетическата способност за съждение, което да доведе до определена естетическа преценка в изкуството.

- Тази теоретични постановки, след прецизиране на текстовете, както и другите синтезирани приложни резултати в труда биха били от полза, както в областта на критиката и теорията на изкуството, така и в академичната подготовка на студентите от различни дизайнерски и архитектурни специалности, във всички висши учебни заведения, в които се изучават.

8. Чрез направените три научни публикации:

- монографията „Естетика“, издадена от ИК“Гутенберг“ през 2016г.
 - статията в сборник на НБУ „Иновативни подходи в дизайна, архитектурата и визуалните изкуства“, Модалност на красивото, 2016г.
 - статия, (пак там) „Вкусът – възможност за естетическа преценка“, 2016г
- резултатите от дисертационния труд имат необходимата популяризация в научните среди.

9. Към работата биха могли да се отправят някои критични бележки в структурен и съдържателен аспект:

- Необходим е баланс между отделните глави на текста. Уводът е 20стр., първа глава е 67стр., втора глава – 57стр., а трета глава е само 3 стр. В структурен аспект множеството подточки в работата биха могли да се обединят.

- Повечето имена споменати в текста са само на латиница. Според изискванията за академично писане споменатите имена на автори, произведения

и т.н. трябва да са на кирилица, а по желание, в скоби, и на оригинален език. Цитиранията също трябва да са употребени в съответствие с тези изисквания.

- Трудът би спечелил ако във втора глава интересът към художествените примери е повече аналитичен, отколкото фактологичен.

- В технически аспект би било добре да има финална редакторска намеса . В целия текст са налични множество технически, граматически и пунктуационни пропуски.

Тези бележки нямат за цел да омаловажат усилията на докторанта, а са насочени към по-доброто бъдещо развитие на труда.

10. Авторефератът принципно отразява основните идеи в цялостната разработка.

Заключение

На базата на резултати в представения труд „РЕ-ДЕФИНИРАНЕ - подразделяне и свързване на различните видове изразяване в дизайна и архитектурата“, както и оценката ми относно автореферата и научните публикации на докторантката, имам основание да смятам, че трудът има необходимите качества на дисертационен и да предлага на научното жури да присъди на Иван Русков Лапатов образователната и научна степен „доктор“.

проф. д-р Бисера Вълева

СУ, „Св. Климент Охридски“

ФНПП, катедра“Изобразително изкуство“

19.03.2017

София